

malo pa bo izvoljenih, ako jim ne bo učenje pred vsem prvo.

Slovensko slovstvo v letu 1859.

Skerben gospodar pregleda konec leta zapisnik dohodkov in stroškov, da vé, ali mu napreduje gospodarstvo ali gré rakovo pot. „Novice“, vseskozi unete za dobro gospodarstvo, naj toraj pregledajo in povejo, kako je v minulem letu 1859 napredovalo naše slovstvo.

Razun čvetirih časopisov, ki so izhajali na čast in veselje Slovencom, so še sledeče bukve zagledale beli svet v pretečenem letu:

1. Vodnikov spomenik. Na svitlo dal dr. E. Costa. — Govorilo in pisalo se je o ti knjigi dosti v domačih in tujih časopisih, in povsod se je razodel le en glas — glas obče zadovoljnosti. Kdo bi tudi ne bil zadovoljen z bukvami, ki obsegajo 47 predmetov v slovenskem jeziku, spisanih večidel od veteranov naše književnosti. Pač lep spomenik so ž njim postavili Slovenci svojemu Vodniku.

2. Mlinarjev Janez. Spisal F. Kočevnar v Zagrebu. Hvalili in grajali so naši časopisi pričujoče delo, nekteri zmerno in krotko, drugi zopet strastno in gnjevno, potem pa so zaperli pisatelju pot javnega odgovora, da je bil primoran, v 265. broji zagrebških „Narodnih Novin“ se oglasiti zoper pretresovavce ter se potegniti za svoje poštenje. — Žalostno je, da ne zapopademo slabih nasledkov domačega prepira in hêrvanja na našem književnem polji in da nam še ni prislovica prešinila možganov, ki pravi: „Sloga jači, nesklad tlači“.

3. Venec gledišnih iger. Izdaja J. D. v Gradcu. — V dveh spahljejih so se prikazale tri igre: 1) Drevar ali beli gaber, 2) Starost slabost, in 3) Pravi Slovenec. Tudi pri tem početji se je pokazalo, da ni mogoče brez dnarne pomoči napredovati. Namesto mesečnih zvezkov smo dobivali polletne, namesto obljubljenih dvanajst igrokazov le — tri.

4. Pesmarica. Na svitlo dali trije domorodci v Št. Jurji poleg Celja. — Vesele pesmice so se prikupile našim kmetom, ki ne sedijo radi tiho in klaverno pri majolki rujnega vinca, temoč radi katero zakrožijo, kadar jim vinska kaplica glavo razžari. Drugi zvezek se pričakuje.

5. Krivica za krivico. Povest. Poslovenil Franc Malavašič.

6. Koledar slovenski 1860. Spisal P. Hieinger. — Edini obširniji naš koledar, kar so nehali „Koledarček“, „Koleda“ in „Romar“.

7. Pratika vélika. V imenu krajske gospodarske družbe za prosto ljudstvo spisuje dr. Bleiweis. Častitljiva knjižica, ktera v več kot 10.000 iztisih hodi po vsem slovenskem svetu.

8. Nemško-slovenski del vélikega slovnika slovenskega se ravno kar dogotavlja pod vredništvom gosp. Cigale-ta. Hrepeni vsak domoljub po njem, in kako bi ne, ker je delo preimenitno za naše slovstvo.

To je naša bibliografija za leto 1859 razun nekterih duhovnih bukev.

„Zornica“ nam je bila obljubljena, ravno tako 5. zvezek „Slovenske gerlice“, pa ne una ne ta se ni zgóčila. Od „Drobtinic“, našemu ljudstvu tako priljubljenih, še nismo nič slišali; berž ko ne jih je poparil vojskini hrup letošnjega leta. Tudi „Občna povestnica“ je zaostala letos. Društvo sv. Mohora, ki je bilo letos za nas čisto mertvo, se sedaj temeljito predeluje, in nadjati se je, da ga bodo primerne preuredbe omladile in okrepcale.

A. K. Cestnikov.

Slovanski popotnik.

* Nov jugoslavenski časnik nam je napovedan, in z toliko večjo radostjo smo sprejeli oglas ta, ker dosihmal

Jugoslaveni nismo še imeli takega lista in ker nam je ime izdatelja njegovega porok, da bo izverstno vredovan. Radi tedaj spolnimo željo gospod dr. J. Augustinovića in naznanimo tudi v „Novicah“ njegov list, ki ga bo izdajal v Beču (na Dunaji), berž ko mu doide dopušenje poglavarstveno, pod naslovom: „slovinski prvenci i vila sinjega morja“. Izhajalo bo na leto 24 listov, v polni leta 12 listov, četert leta 6 listov po 3 pôle; ena pôla pod imenom: „prvenca“, dve pôli pa pod imenom: „vila sinjega morja“. Obsežek novega lista nam naznanja gosp. izdatelj sam tako-le: „prvenci će se zabavljati popularnim znanjem o naravi i zdravlju (naturwissenschaften und medizin), ticalo se to napose medicine, kirurgie, okulistike, ginekologie ili veterinarie, vila pako punice svoje listove zabavnim spisima, bilo kakve mu drago vrsti, nastoeći uedno, da što brže razvie i raširi svoja krila, čim više zabavan material se pojavljivati i uredništvu stigavati začme, prvenci i vila biće jednakoga formata, a moći će se svako i napose vezati.

prvenci i vila s poštarinom biće 3 mjeseca (6 listova) po 75 krajcara austriskoga nofca, $\frac{1}{2}$ godine (12 listova) po 1 for. 50 kr., a na godinu (24 lista) po 3 for.

skupi li se dovoljan broj dionika, te stane li material stigavati uredništvu, da bi vila i svake nedilje (po jedan list) svet zagledavati mogla, tada bi se i ciena lista u zgodno tome doba mienjati i nanovo oglasivati morala.

nepojavi li se dovoljan broj dionika, položicu primljeni u ime lista novac s imenikom dionika društvu poučni pučki knjiga, ili kad ga do to doba nebi još bilo, ilirskoj matici, neka svaki svoje digne. vežem se na dalje, ako bi list budi kakvom nezgodom prie reda presta, da ću vratiti novac svakom dioniku po razmjeri listova, koi bi ga još išli.

ko nemisli biti dionikom, neka vrati prvom poštom list, napisav na ovitku riečcu „retour“; ko list nevrati, očitue i veže se biti dionikom.

nofce i listove, što mi ko pošlje, molim neka frankirano pošti predae pod imenom:

dr. agustinović gjuro, ck. viši liečnik na miru. (u beču, herrnals, 272).

* V Ersch- in Gruber-jevi „Allgem. Encyclopädie der Wissensch. und Künste“, erste Section, LXVIII, 51. Bogen“ se nahaja pod besedo „glagolitisch“ obširen sostavek gospod dr. Miklošič-a o glagolici, v katerem imenitni naš rojak razlaga, kaj so zastran tega pismenstva mislili in kaj mislijo ti in uni učeni; zadnjič pa pristavlja z dokazi vred, kar se njemu samemu zdi najverjetnejše. To se pa tako-le dá ob kratkem posneti: Glagolica je starejša od cirilice. Sv. Ciril je glagolico med panonskimi Slovenci našel in za sv. bukve porabil. Sveti Klement († 916) pa je iznašel cirilico, vzevši iz gerške abecede kolikor je v nji dobil slovensčini priličnih čerk (namreč 21); za druge lastno slavenske glasove je privzel iz glagolice nekaj bolj ali manj primerjenih in priličnih čerk; nektere iz njih je pa čisto zmislil ali iz neznanega vira posnel. — Glagolico so nekdanji Slovenci najberže prejeli po Ilirih, neslovenskem plemenu, iz starogerške abecede, po tem ko so se naselili v Panonijo. Od Slovincov so jo dobili in nekako po svoje premenili Horvatje, zato se govori tudi od slovenske in horvaške glagolice. Sklepa se ta sostavek z razkazom starih spomenikov oboje glagolice. Med sodbami družih učenih je sosebno mikavna Pertz-ova (K. Pertz „De cosmographia Ethici“. Berol. 1853), da iznajdnik glagolice je bil tisti Ethicus, čigar abecedo sv. Hieronim na več mestih v misel jemlje. — Gosp. Miklošič pa opominja temu nasprot med drugim, da so Slovani težko že v 4. stoletji bivali ob dolnji Donavi ali celó v Istri. In ker se govori tu od sv. Hieronima, nam sopet prihaja na misel v lanskem „Slovenskem Prijatlu“ omenjeni pa menda že pozabljeni pismonosec